

SONNEVANCKPAD 9 KM

9

Lighallen

Verspreid over het terrein, te midden van het groen, stonden houten lighallen voor patiënten waarvan de voorkant open was. Die hallen stonden op wielen waardoor de hele constructie, met patiënten en al, met de zon mee kon draaien. Helaas zijn alle hallen afgebroken. Naast de kapel staat een sterk verkleinde replica. Honderden longpatiënten uit het hele land werden hier verpleegd. Velen stierven, vaak heel jong zoals op de begraafplaats te zien is. Er was geen medicijn tegen tbc. Tegenwoordig is het terrein in gebruik als verzorgingstehuis met alle mogelijke faciliteiten. Ook bevindt zich een hospice op Sonnevank.

Draaibare lighallen Sonnevank, circa 1910

hier vouwen

Dit Klompenpad is tot stand gekomen onder coördinatie van Stichting Landschapsbeheer Gelderland in samenwerking met diverse particuliere eigenaren, vele vrijwilligers, de gemeente Harderwijk en andere partijen uit de streek. Klompenpaden zijn cultuurhistorische wandelroutes die particuliere terreinen, zoals landgoederen en boerenland, toegankelijk maken voor de wandelaar. Ze gaan zoveel mogelijk over historisch tracé en onverharde paden. Rust, kleinschaligheid en de combinatie van cultuur en natuur bepalen de sfeer en vertellen bewoners en wandelaars over de geschiedenis van hun omgeving. Ook het landschap heeft voordeel van de ontwikkeling van Klompenpaden: vaak worden landschapselementen hersteld en aangelegd. Door aan te sluiten bij lokale initiatieven als landwinkels, horeca en kamperen bij de boer wordt de economie van de streek versterkt.

Meer informatie over Klompenpaden: www.klompenpaden.nl.

Hier vindt u ook actuele wijzigingen of aandachtspunten.

Meer informatie over Stichting Landschapsbeheer Gelderland: slgderland.nl

PRAKTISCHE INFORMATIE

- Rondwandeling gemarkeerd in twee richtingen met blauwe klompjes.
- U kunt de route inkorten tot 7 km. Dit staat aangegeven op de kaart en is onderweg gemarkeerd.
- Het is mogelijk om sommige Klompenpaden te combineren. Eventuele overstap-punten zijn aangegeven op de kaart en ter plekke in het veld.
- De nummers op de kaart verwijzen naar bezienswaardigheden langs de route die beschreven worden in deze brochure.
- Routenavigatie en informatie over landschap en cultuurhistorie is ook beschikbaar via de Klompenpaden-app.
- Het Klompenpad is niet geschikt voor kinderwagens en rolstoelen vanwege de smalle en onverharde paden. Stevig en waterdicht schoeisel wordt aanbevolen.
- Op dit Klompenpad geldt een aanlijnplicht voor honden.

productie & eindredactie Stichting Landschapsbeheer Gelderland (SLG)
tekst werkgroep Sonnevankpad en SLG
beeldmateriaal Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, beeldbank (documentnummers BR00708-DOOS40 en BR00710-3711), Stadmuseum Harderwijk, Shutterstock
opmaak Designimals, Laura Hondshorst
met speciale dank aan de klompenpadenwerkgroep Sonnevankpad en de grondeigenaren

© Stichting Landschapsbeheer Gelderland 2023, 1e druk. Alle rechten voorbehouden
Bij vragen of opmerkingen over dit pad kunt u contact opnemen met SLG via www.klompenpaden.nl.

Dit Klompenpad is mede gefinancierd door de Provincie Gelderland, de gemeente Harderwijk en de Nationale Postcode Loterij.

Wandelen langs een
voormalig sanatorium,
zandverstuiving en een
oude agrarische enclave
in het prachtige buiten-
gebied van Harderwijk

SONNEVANCKPAD 9 KM

SONNEVANCKPAD 9 KM

1 Sonnevank

Het oude hoofdgebouw van het sanatorium uit 1910, liggend op de zichtas van de ingang van het terrein, is door de afname van het aantal tbc-patiënten overgegaan in een algemeen ziekenhuis voor Harderwijk, maar wel met longziekten als specialiteit. Na een fusie tussen de drie lokale ziekenhuizen van Ermelo en Harderwijk tot een regionaal ziekenhuis is het enorme, in onbruik geraakte gebouw gesloopt en vervangen door een wooncomplex in de stijl van het voormalige hoofdgebouw, met behoud van een aantal kenmerkende elementen. Op het terrein werd destijds een aantal villa's gebouwd voor directie, artsen en dominee. Ook het verplegend personeel woonde op het terrein. Een aantal kavels is eind vorige eeuw verkocht om daar moderne villa's op te bouwen.

2 Kapel

Deze kapel dateert uit 1961. Het gebouw is ontworpen als een multifunctionele ruimte en daarmee een atypisch kerkgebouw. Het is zowel een kapel als recreatieruimte. De enorme raampartij verbindt binnen met buiten, de natuur, een streven dat op Sonnevank vanaf de oprichting in 1908 van groot belang is geweest voor de patiënten. Aan de achterzijde bevindt zich een bijzonder, en in Nederland zeldzaam, glas-in-beton raam, materiaal dat typisch is voor de bouwstijl van de wederopbouwperiode en het Functionalisme.

Militair kamp op het Beekhuizerzand, circa 1910

3 Pompstation

In dit waterwingebied ligt het pompstation van het waterbedrijf Vitens, een bijzonder, onder architectuur gebouwde constructie van cortenstaal. Het gebied er omheen wordt zo gevarieerd mogelijk beplant om een gevarieerde biotoop te vormen voor dieren. Onder de bovengrondse hoogspanningslijnen worden bomen geweerd om geen takken tegen de kabels te krijgen. Het is met heide beplant en fungeert ook als brandgang om het bestrijden van bosbranden te vergemakkelijken.

4 Voormalig kazerneterrein

Omgeven door de hekken van de vroegere WGF-kazerne (Willem-George-Frederik) ligt het Bouw & Infrapark, een opleidingsinstituut voor bouw en wegenbouw. De kazerne heeft van 1938 tot 1994 verschillende eenheden gehuisvest, met meerdere uitbreidingen. In de Tweede Wereldoorlog was hier het SS-regiment gelegerd dat in Putten de beruchte razzia heeft gehouden. In een ruime ring om de kazerne lagen de oefengebieden voor artillerie en later infanterie. Daarvan is alleen het Beekhuizerzand nog over, en een schietbaan achter het Bouw & Infrapark.

5 Watertoren op de Galgenberg

De Galgenberg dankt zijn naam aan het feit dat tot in de late middeleeuwen de lijken van misdadigers hier werden opgehangen ter afschrikking en waarschuwing. De executies werden uitgevoerd in de stad zelf. De lichamen liet men hangen ter afschrikking van snoodaards die daar langs kwamen op weg naar Harderwijk. De watertoren is gebouwd in 1895 en heeft een hoogte van 16 meter met vroeger een waterreservoir van 336 m³. De gedrongen vorm komt doordat hij op de Galgenberg gebouwd is die zelf al 37 meter hoog is, zodat veel hoger bouwen niet nodig was om druk te leveren. Iets verderop heeft medio 20ste eeuw een houten uitkijktoren gestaan.

6 Beekhuizerweg

De Beekhuizerweg is genoemd naar de enclave Hoeve Beekhuizen en loopt door het Leuvenumse en Harderwijker bos. Het is een restant van de oude weg die van het dorp Hierden naar Beekhuizen liep en doorging naar de Zandmolen, een wat vreemde benaming voor één van de vele papiermolens aan de Hierdense/ Leuvenumse beek.

7 Beekhuizerzand

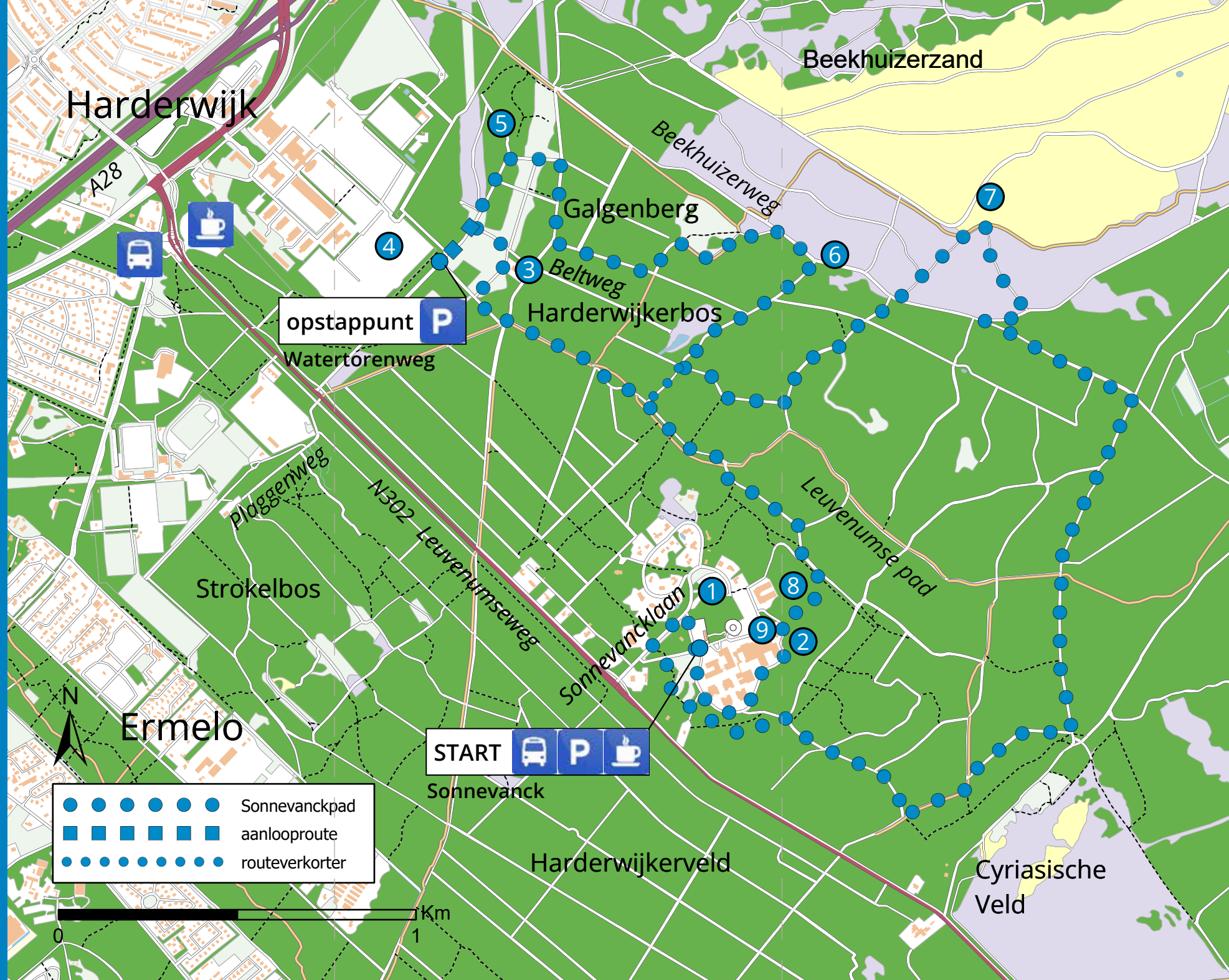
Het Beekhuizerzand is slechts een fractie van de uitgestrekte zandverstuiving van weleer. Het is vanaf ongeveer 1850 militair oefenterrein waar vanaf midden 20e eeuw met voertuigen, waaronder tanks werd geoefend. De tankbanen zijn nog prominent aanwezig. Het wordt nu gebruikt om luchtlandingen en bivak te oefenen. Het is een bijzonder biotoop waar bedreigde en zeldzame dieren voorkomen, zoals de zandhagedis, boomleeuwerik en nachtzwaluw.

8 Begraafplaats

Deze begraafplaats uit 1922 behoorde bij het sanatorium en ligt in een licht glooiend boslandschap. Het is de enige begraafplaats bij een sanatorium in Nederland. Onder de tbc-patiënten was het sterftecijfer hoog en niet alle patiënten werden in hun woonplaats begraven. Vaak was daar geen geld voor, soms was het de wens van de (oud)patiënt, en ook personeel, om hier begraven te worden. De laatste bijzetting dateert van 1997. In totaal zijn er 66 personen begraven. Dit gemeentelijk monument bestaat uit een aantal secties. Rechts van de ingang liggen de patiënten met een nummer of steen, links een gedeelte met sparren waartussen ook graven te vinden zijn. Tegen de achterzijde liggen personeelsleden en leidinggevendenden van Sonnevank.

Boomleeuwerik

Startpunt → Parkeerplaats Sonnevank, Sonnevanklaan 2 te Harderwijk.

Opstappunt → Kruispunt Watertorenweg - Beekhuizerweg te Harderwijk.

Openbaar vervoer → Harderwijk, bushalte Van der Valk Hotel.

Horeca → Restaurant Vivaldi, Sonnevanklaan 2 te Harderwijk.
Van der Valk, Leuvenumseweg 7 te Harderwijk.

Kijk op klompenpaden.nl voor dit pad voor actuele informatie en routewijzigingen. Website en Klompenpaden app hebben altijd de meest actuele informatie.

Te gast op het erf en boerenland

Klompenpaden lopen regelmatig over het erf van een boer, langs een beekje of over een sloot. Vaak is dit privéterrein. Er wordt nauw samengewerkt met boeren en grondeigenaren die recreatief medegebruik toestaan. Zonder hun toestemming waren er niet zoveel Klompenpaden.

Aanlijnplicht voor honden

Als wandelaar ben je te gast. Het betreden van privéterrein wordt aangegeven met een speciaal openstellingsbord. Er geldt hier een aanlijnplicht voor honden. Wij danken u voor uw begrip.

HOE WERKT DEZE DOWNLOADBARE BROCHURE

Download deze brochure en druk het af in kleur (dubbelzijdig, gespiegeld langs korte zijde) voordat u gaat wandelen. U krijgt dan de brochure + de wandelkaart geprint. De brochure kunt u als een echte folder vouwen over de aangegeven grijze lijnen. Deze brochure bevat altijd de meest actuele informatie.

hier vouwen

hier vouwen

Hoeve Beekhuizen (datering onbekend)

Hoeve Beekhuizen

De ruïne van Hoeve Beekhuizen is nog steeds zichtbaar (500 meter oostwaarts van deze route). De oudste vermelding stamt uit een brief van 1450 van graaf Arnold van Gelre. De eeuwenoude boerderij was omringd door weilanden, akkers, hakhout en wallen. Daarbuiten waren enkel woeste gronden. Het patroon van de wallen is nog steeds zichtbaar. In 1988 zijn de opstallen gesloopt omdat die zeer vervallen waren. Natuurmonumenten houdt deze plaats in stand als voorbeeld van de landbouwgeschiedenis van deze streek. Het is nog steeds een pleisterplaats voor ruiters, rijtuigen, wandelaars en fietsers.

Ontdek het bosrijke landschap rond Harderwijk
over zandverstuivingen, een oude agrarische enclave
en een oud sanatoriumterrein. Klompen aan,
rugzak op en gaan!

Zwarte specht

De zwarte specht komt in deze bossen voor en is behoorlijk schuw. Deze grote spechtsoort maakt nesten in dikke loofbomen. Als zo'n nest niet meer wordt gebruikt, biedt het een geschikte holte voor bosuil, boommarter en vele andere diersoorten. Zodra de vogel een mens ziet, vliegen ze snel weg of verstoppen zich aan de andere kant van de boom.

Zwarte specht met jong

